

ПРОПОЗИЦІЇ
Міністерства соціальної політики України
до проекту Закону України „Про внесення зміни до статті 5 Закону України
„Про статус гірських населених пунктів в Україні”
щодо захисту прав внутрішньо переміщених осіб”

ініціатори законопроекту – народні депутати України Фролов П. В., Козир С. В.,
Войцехівський В. О. та інші
реєстраційний номер 12300 від 11.12.2024
(перше читання)

1. Законопроект не підтримується.

2. Проектом Закону пропонується внести зміни до статті 5 Закону України „Про статус гірських населених пунктів в Україні” зміни, згідно з якими статус особи, яка проживає і працює (навчається) на території населеного пункту, якому надано статус гірського, надається також громадянам, які задекларували або зареєстрували місце проживання на території цього населеного пункту або фактичне місце проживання (перебування) яких підтверджується довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

Відповідно до Закону України від 15.02.1995 № 56/95-ВР „Про статус гірських населених пунктів в Україні” (далі – Закон № 56/95) статус особи, яка проживає і працює (навчається) на території населеного пункту, якому надано статус гірського, надається громадянам, що постійно проживають, постійно працюють або навчаються на денних відділеннях навчальних закладів у цьому населеному пункті, про що громадянам виконавчим органом відповідної місцевої ради видається посвідчення встановленого зразка.

Враховуючи, що за інформацією суб’єкта права законодавчої ініціативи запропоновані зміни призведуть до додаткових витрат із державного бюджету (орієнтовно 30,0 млн грн на місяць), варто зауважити, що на сьогодні є законодавчо невизначеним факт щодо постійного місця проживання особи.

Також не визначено механізму моніторингу щодо проживання особи на постійній / тимчасовій основі в населеному пункті, зокрема, що має статус гірського.

Законом України від 11.12.2003 № 1382-IV „Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні” (далі – Закон № 1382) гарантовано право громадян України, а також іноземців та осіб без громадянства, які на законних підставах перебувають в Україні, на свободу пересування та вільний вибір місця проживання на її території, за винятком обмежень, які встановлені Законом.

Законом № 1382 визначено, що вільний вибір місця проживання чи перебування – право громадянина України, а також іноземця та особи без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України, на вибір адміністративно-територіальної одиниці, де вони хочуть проживати чи перебувати.

Відповідно до Закону України від 20.10.2014 № 1706-VII „Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб” (далі – Закон № 1706) довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи (далі – Довідка) засвідчує місце проживання внутрішньо переміщеної особи (далі – ВПО) на момент виникнення зазначених у

статті 1 Закону № 1706 підстав, що призвели до переміщення особи.

Адресою фактичного місця проживання ВПО може бути адреса відповідного місця компактного поселення ВПО (адреса містечка із збірних модулів, гуртожитку, оздоровчого табору, будинку відпочинку, санаторію, пансіонату, готелю тощо).

Своє місце проживання / перебування особа, зокрема ВПО, реєструє відповідно до норм, визначених Законом України від 05.11.2021 № 1871-ІХ „Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні” (далі – Закон № 1871).

Місце проживання (перебування) особи, зареєстроване до дня набрання чинності Законом № 1871, обліковується в реєстрі територіальної громади, знімається з реєстрації / скасовується у порядку, встановленому для зняття / скасування зняття з реєстрації місця проживання, визначеного Законом № 1871.

Разом з тим Законом № 1382 та Законом № 1871 не визначено норми щодо підтвердження фактичного місця проживання (перебування) особи Довідкою.

З урахуванням зазначеного для уникнення юридичних колізій, прийняттю проекту акта мають передувати наступні законодавчі кроки:

визначення терміну щодо місця проживання особи, яке є постійним;

розроблення та запровадження механізму моніторингу проживання особи на постійній / тимчасовій основі в населеному пункті, зокрема, що має статус гірського;

визначення норми щодо підтвердження фактичного місця проживання (перебування) особи Довідкою.

Водночас зауважимо, що з моменту прийняття Закону № 56/95 минуло майже 30 років.

Закон № 56/95 приймався з метою створення правових, соціальних та економічних умов для підтримки та розвитку гірських населених пунктів, які мають особливі природно-кліматичні, економічні та соціальні особливості.

Варто зазначити, що після прийняття Закону № 56/95 протягом останніх десятиліть відбулися позитивні зміни в гірських населених пунктах, зокрема, кліматичні, що призвело до покращення природно-кліматичних умов, соціально-економічні, які на сьогодні сприяють розвитку бізнесу в регіоні, зокрема туристичного, підвищенню рівня соціально-побутового обслуговування населення, покращення соціальної інфраструктури тощо. Разом з цим перелік територій, яким надано статус гірських, не переглядався з урахуванням зазначених змін.

З огляду на викладене потребують перегляду існуючі критерії віднесення територій до гірських з метою ефективної підтримки територій, які віднесені до гірських та мають низький рівень соціально-економічного розвитку.

Питання гірських населених пунктів в Україні потребує комплексного вирішення.

Міністр

Оксана ЖОЛНОВИЧ

